

Zpráva o činnosti výboru zákonné advokátní mlčenlivosti v období roku 2018 - 2021

Činnost Výboru zákonné advokátní mlčenlivosti (dále jen „Výbor“) byla realizovaná v letech 2018 – 2021 především v oblasti ustanovování zástupců Komory pro výkon prohlídky podle ust. § 85b tr. řádu, zastupování Komory v navazujícím řízení před soudem a v zajišťování odborných otázek souvisejících s institutem povinnosti mlčenlivosti advokáta.

I.

Účast zástupců Komory při prohlídkách

V letech 2018 – 2021 bylo celkem realizováno 32 prohlídek prostor, ve kterých je vykonávána advokacie, z toho se v jednotlivých letech jednalo o:

- 8 prohlídek v roce 2018
- 8 prohlídek v roce 2019
- 9 prohlídek v roce 2020
- 7 prohlídek v roce 2021.

Oproti předchozímu období (2015 – 17 prohlídek, 2016 – 21 prohlídek) se četnost prohlídek od roku 2017 snížila na celkový počet do deseti ročně a tento stav setrvává dodnes. Tento trend lze vnímat jako pozitivní s jistými výhradami. Z velké části (odhadem polovina) jsou prohlídky stále realizovány u advokátů z titulu poskytovatele právní služby, a nikoliv jako pachatele trestné činnosti. Podle odborného názoru Výboru je třeba takovou praxi odmítnout jako nepřijatelnou. Komoře proto doporučuje zastávat stanovisko, že prohlídka má být realizována primárně u osoby, které byla právní služba poskytnuta a která je trestně stíhána, a nikoliv u advokáta, který je pouze její poskytovatel.

Výboru se dlouhodobě daří koordinovat shodný postup ustanovených zástupců Komory při výkonu samotných prohlídek, aby byl konstantní a předvídatelný pro policejní orgán. V praxi tak nebyl za sledované období během prohlídek zaznamenán žádný konflikt mezi zástupci Komory a orgány činnými v trestním řízení či nestandardní postup.

Již delší dobu lze sledovat tlak ze strany orgánů činných v trestním řízení (zejména státního zastupitelství) na zástupce Komory, aby při odepření souhlasu se seznámením se s obsahem předmětných listin své rozhodnutí podrobně odůvodnil a listiny označil. Tento postup je od samého počátku zástupci Komory odmítán, jelikož konkrétním označením listiny a podrobným zdůvodněním odepření souhlasu k seznámení se s jejím obsahem, by nepochybně došlo k prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta. Jelikož se tato výzva pravidelně opakuje, je třeba očekávat prosazování tohoto postupu i v budoucnosti. Není jistě náhoda, že se tato

problematika v nezměněné podobě objevuje i v předvolebním programu Pirátské strany, proti kterému se Komora již vymezila.

V poslední době také narůstá počet případů, u kterých lze mít pochybnosti, zda prostor dotčený prohlídkou skutečně slouží k výkonu advokacie. Jde typicky o pobočku advokáta umístěnou v sídle/bydlení klienta, nebo o takovou, kterou fakticky neužívá. Stejně platí i pro vyžadování postupu podle ust. § 85b tr. řádu u prohlídek prostor užívaných k bydlení nebo podnikání zaměstnanců advokáta (asistent/ka, vedoucí kanceláře), kteří nejsou oprávněni poskytovat právní služby a mohou poskytovat pouze administrativní zázemí. V těchto případech dochází k extenzi ochrany prostor sloužících k výkonu advokacie mimo faktický prostor, kde je běžně vykonávána. Lze očekávat, že počet těchto případů bude i nadále stoupat a s odhadem věcí budoucích bude Komora nucena k této problematice zaujmout své stanovisko.

II.

Zastupování Komory v soudním řízení

Značná pozornost Výboru je věnována řízení o nahrazení souhlasu, které navazuje na provedenou prohlídku, pakliže zástupce Komory odepře udělení souhlasu se seznámení se s obsahem listin. Často se jedná o jedinou možnost nápravy jak chybného postupu policejního orgánu při prohlídce, tak samotného příkazu k jejímu provedení.

Jak bylo uvedeno výše, stále se v praxi realizují prohlídky prostor sloužících k výkonu advokacie na základě příkazů, ve kterých chybí odůvodnění role advokáta v prověřované věci. Na tyto nedostatky je i během řízení o nahrazení souhlasu upozorňováno Komorou. V drtivé většině jsou návrhy okresních soudů na nahrazení souhlasu odůvodněny tím, že páčání trestné činnosti advokáty nemůže požívat zákonné ochrany a povinnost mlčenlivosti nesmí sloužit k zakrývání trestné činnosti. Tyto závěry nejsou v řízení Komorou nijak zpochybňovány, nicméně je důsledně požadováno odůvodnění, jaké konkrétní trestné činnosti se měl advokát dopustit, když jeho jednání není považováno za poskytování právních služeb. Výbor z těchto důvodů doporučuje problematiku sledovat a pravidelně vyhodnocovat. Ke zvážení dává, zda interně nestanovit hranice právní služby v konkrétních situacích (v daňové, AML a jiné exponované oblasti).

V období od roku 2018 – 2021 soudy rozhodly o nahrazení souhlasu v drtivé většině takovým způsobem, že u části listin došlo k nahrazení souhlasu zástupce (především u částí dat z elektronických nosičů) a tyto byly vydány policejnímu orgánu. U zbylých listin (především listinných dokumentů) byl souhlas odepřen a tyto byly vráceny zpět Komoře. Tato skutečnost dokládá korektní přístup zástupců Komory, kteří skutečně opírají udělení souhlasu u listin, se kterými se seznámili při prohlídce, o jejich obsah, což i navenek působí důvěryhodně.

Zvyšuje se také počet případů, kdy soud odmítne nahradit souhlas u všech jemu předložených listin a tyto vrátí zpět Komoře. Tímto postupem tak soud napravuje nezákonný procesní postup orgánů činných v trestním řízení nebo vady příkazu k provedení prohlídky či

samotného návrhu na nahrazení souhlasu. Je důležité poukázat, že v případě trestního stíhání advokátů za zastupování klientů v trestní věci [REDACTED], o kterém Výbor ihned po prohlídce informoval VOPOZU a vůči kterému se Komora následně veřejně vymezila, byl návrh zamítnut a veškeré listiny vráceny zpět Komoře, která je vydala zpět advokátům.

III.

Další činnost výboru

Mimo výše uvedené Výbor poskytuje podle potřeby Komory svá odborná vyjádření. Pokud je Komora v řízení před Ústavním soudem v postavení vedlejšího účastníka a je dotčena povinností mlčenlivosti, připravuje Výbor své vyjádření.

Během období roku 2018 – 2021 bylo vydáno Ústavním soudem několik nálezů, které výrazně zpřesnily praxi prohlídek u advokátů a navazujícího řízení. Tyto změny jednoznačně vyznívají pozitivně ve prospěch advokacie. Konkrétně se jedná o tyto nálezy:

- II. ÚS 702/17 ze dne 22. října 2019, upravující postup soudu, jak se má s listinami během veřejného zasedání seznamovat a jakým způsobem mají být tyto zajištěny v případě, že se veřejné zasedání odrokuje (argumentace Komory, která byla Výborem připravena, byla prakticky celá Ústavním soudem přejata)
- II. ÚS 4071/19 ze dne 14. října 2020, umožňující advokátovi prolomit povinnost mlčenlivosti při své obhajobě, pokud je trestné stíhán ve stejné věci, ve které zároveň poskytoval právní služby (nejedná se o první nález tohoto druhu)
- II. ÚS 2007/20 ze dne 5. března 2021, doplňující postup soudu při seznamování se s obsahem elektronických nosičů.

IV.

Návrhy pro další období

1) Navýšení odměny zástupce Komory, která je v souladu s ust. čl. 3 odst. 1 Usnesení sněmu č. 7/1999 Věstníku stanovena ve výši 500,- Kč za každou započatou hodinu. Činnost zástupce při prohlídce Komory je po všech stránkách náročná, jelikož vyžaduje zvýšenou pozornost během celého průběhu. Při seznamování se s obsahem listin advokáta dotčeného prohlídkou mnohdy zástupce sám manipuluje s celým archivem kanceláře, což je fyzicky velmi namáhavá práce a často ve velmi prašném prostředí. Průměrná délka takové prohlídky se pohybuje kolem 12 hod., není neobvyklé trvání v délce 18 a více hodin. Během celé prohlídky se zástupce z jejího místa nemůže vzdálit, a pokud si je sám nezajistí, nemá k dispozici stravu a nápoje. V mimopražských lokalitách pak je střídání zástupců během úkonu prakticky vyloučeno, protože ochota advokátů nahradit kolegy při prohlídce v noci, v pátek odpoledne a během víkendu je velmi nízká.

2) Sjednání pojištění odpovědnosti zástupců Komory a zaměstnanců Komory za převoz zajištěných listin z místa prohlídky do zabezpečené místnosti Komory a za následný převoz k soudu. Velmi často jsou zajišťovány elektronické nosiče ve formě nákladné IT techniky (počítače, servery, mobilní telefony) a při manipulaci, která je navíc v policejních pytlích značně nepohodlná, může dojít k jejich poškození.

3) Pravidelná školení zástupců, aktualizace jejich seznamu. V krajích, kde jsou prohlídky prováděny v menší míře (Karlovarský, Ústecký, Plzeňský, apod.) je obtížné dálkově udržovat stálý okruh zástupců Komory a jejich odbornost. Bylo by proto vhodné aktualizovat seznam zástupců a náhradníků, provádět jejich pravidelná školení v prostorách Komory. Je také žádoucí, aby docházelo k výměně zkušeností mezi stávajícími zástupci Komory, kteří se prohlídek pravidelně účastní, s ostatními, čehož nelze dosáhnout jinak, než jejich pravidelným setkáváním.

JUDr. Irena Schejbalová
předsedkyně výboru ZAM

Za správnost: JUDr. Petr Svoboda